

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มวลมนุษยชาติย่อมมีศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี บ่งบอกถึงความเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติของตน การอนุรักษ์ ฟื้นฟูบำรุง ตลอดจนการเผยแพร่ ศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี จึงเป็นภาระของมนุษยชาติ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งในโลกที่ตระหนักถึงคุณค่า ของศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี มีการอนุรักษ์ และฟื้นฟูบำรุงศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ ภายใต้แผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ให้สามารถพัฒนาเยาวชน และประชาชนเพื่อเป็นพลเมืองดี มีคุณภาพมีสุขภาพและพละกำลังที่สมบูรณ์ เคารพยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดี รู้จักสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประพฤติตามหลักธรรมของศาสนา เห็นคุณค่า และร่วมกันรักษาเอกลักษณ์ทางศิลปะ และวัฒนธรรมของชาติ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

นโยบายการศึกษา ศิลปะ และวัฒนธรรมของแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนาและวัฒนธรรมฉบับนี้ ได้กล่าวถึง การอนุรักษ์ ฟื้นฟูบำรุง ฟื้นฟู และเผยแพร่ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ โดยมีมาตรการในการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริม อนุรักษ์ ฟื้นฟู และเผยแพร่ ศิลปะ และวัฒนธรรมดังนี้

1. ชี้แจงและประสานความเข้าใจในการดำเนินงานด้านศิลปะ และวัฒนธรรมแก่บุคลากรทางการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน เพื่อสามารถนำไปถ่ายทอดให้แก่เยาวชน และประชาชนได้อย่างถูกต้อง และเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

2. ปรับปรุงและกำหนดแนวทางในการบริหารสถาบันทางวัฒนธรรมที่มีอำนาจที่เหมาะสมและสอดคล้องกับกลไกทางสังคม สามารถประสานและเอื้ออำนวยประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ
 3. ขยายขอบข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาล เอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ ในการค้นคว้าวิจัยด้านการอนุรักษ์มรดกทางศิลปะและวัฒนธรรม พร้อมทั้งให้มีการวิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้าน เพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
 4. จัดทำระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศทางศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อเป็นแหล่งกลางในการให้บริการข้อมูลการค้นคว้า สำหรับบุคลากรทางวัฒนธรรมและประชาชนทั่วไป
 5. ประเมินผลเพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานทางวัฒนธรรมและเร่งพัฒนาให้ได้ตามเกณฑ์ โดยปรับปรุงบุคลากร อาคารสถานที่ เทคนิคการจัดการให้เหมาะสม
 6. ประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพื่อให้การดำเนินงานมีเป้าหมาย และวิธีการที่สอดคล้องเกื้อกูลซึ่งกันและกันในอนาคต ทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ให้สามารถเอื้ออำนวยประโยชน์ อันจะนำไปสู่การยกระดับรายได้ และความเป็นอยู่ของประชาชน
 7. ฟื้นฟูการผลิตงานศิลปะหัตถกรรมจากมรดกทางวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อเพิ่มพูนรายได้ อันจะเป็นผลไปสู่การพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมของชาติ
 8. แลกเปลี่ยนศิลปะและวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติทั้งภายในและต่างประเทศ
 9. ประสานงานระหว่างสถาบันวัฒนธรรม สถาบันครอบครัว สถาบันทางศาสนา และการศึกษา
- ปัจจุบันกรมศิลปากร เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการอนุรักษ์ เผยแพร่ และทะนุบำรุง ทางด้านศิลปะวัฒนธรรม โดยเฉพาะการจัดการศึกษาเกี่ยวกับด้านนาฏศิลป์ ซึ่งกรมศิลปากร มอบหมายให้กองศิลปศึกษา เป็นผู้ดำเนินการในการจัดการศึกษา และดำเนินการตามนโยบาย และมาตรการดังที่แผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ระบุไว้โดยมีวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ เป็นสถานศึกษาที่ให้การศึกษาด้านศิลปะโดยเฉพาะทางด้านนาฏศิลป์ จำนวน 12 แห่ง คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพฯ วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี

วิทยาลัยนาฏศิลปนครศรีธรรมราช วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี วิทยาลัยนาฏศิลปสุพรรณบุรี วิทยาลัยนาฏศิลปนครราชสีมา

จุดมุ่งหมายของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร เป็นสถานศึกษาที่มุ่งผลิตครู และศิลปินทางด้านศิลปะ เพื่อเป็นผู้ที่อนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปะ และวัฒนธรรมประจำชาติสืบไป การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์แต่ละแห่งเป็นหัวใจในกระบวนการผลิตครู และศิลปินเพื่อให้ได้ผลผลิตตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์แต่ละแห่งเพื่อทราบถึงสภาพและปัญหาของการจัดหลักสูตร, การจัดการเรียนการสอน, งานนักศึกษาฝึกสอน งานวัดผลและประเมินผล ฯลฯ แล้วนำผลการวิจัยมาใช้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดกองศิลปศึกษา กระทรวงศึกษาธิการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะวิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร 10 แห่ง คือ

1. วิทยาลัยนาฏศิลปกรุงเทพฯ
2. วิทยาลัยนาฏศิลปเชียงใหม่
3. วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย
4. วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด
5. วิทยาลัยนาฏศิลปกาฬสินธุ์
6. วิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง

7. วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
 8. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช
 9. วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง
 10. วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารวิชาการตามกรอบแนวคิด ของงานจัดการศึกษา และศิลปวัฒนธรรม กองศิลปศึกษา กรมศิลปากร ได้กำหนดงานด้านการบริหารฝ่ายวิชาการของ วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ในระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ราชการในสถานศึกษา วิทยาลัย นาฏศิลป์ 2533 ดังต่อไปนี้

- 2.1 งานทะเบียนและสถิติ
- 2.2 งานวัดผลและประเมินผล
- 2.3 งานห้องสมุด
- 2.4 งานเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 2.5 งานแนะแนว
- 2.6 งานวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
- 2.7 งานนิเทศการศึกษา
- 2.8 งานนักศึกษาฝึกสอน
- 2.9 งานบริการทางวิชาการ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

สภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานเพื่อการบริหารงานทุกชนิดใน ขอบข่ายของงานวิชาการ

ปัญหาการบริหารงานวิชาการ หมายถึง สภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการ ดำเนินงานการบริหารงานทางวิชาการ

วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรมศิลปากร หมายถึง วิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดกองศิลปศึกษา กรม ศิลปากร 10 แห่งคือ

1. วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพฯ
2. วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่

3. วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย
4. วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
5. วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์
6. วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง
7. วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี
8. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช
9. วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง
10. วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

ผู้บริหาร หมายถึง ข้าราชการครูที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัย และผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือครูปฏิบัติการสอนที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าภาค

อาจารย์ หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนประจำวิชาทั้งสายสามัญ และสายศิลป์

ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์ คือ

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร
2. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- 1.1 ผู้บริหาร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการวิทยาลัย ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าภาควิชาสามัญ หัวหน้าภาควิชาศิลปะต่างๆ จำนวน 40 คน ใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

1.2 อาจารย์ผู้ปฏิบัติการสอนของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร จำนวน 737 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ได้กลุ่มตัวอย่าง 259 คน แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายต่อไป

รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 299 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใช้ถามผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการวิทยาลัยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) โดยแบบสอบถามนี้ครอบคลุมสภาพการบริหารงานวิชาการ 9 ด้าน คือ

1. งานทะเบียนและสถิติ
2. งานวัดผลและประเมินผล
3. งานห้องสมุด
4. งานเทคโนโลยีทางการศึกษา
5. งานแนะแนว
6. งานวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
7. งานนิเทศการศึกษา
8. งานนักศึกษาฝึกสอน
9. งานบริการทางวิชาการ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating-scale) โดยมีคะแนนของระดับปัญหา

5	หมายความว่า	เป็นปัญหามากที่สุด
4	หมายความว่า	เป็นปัญหามาก
3	หมายความว่า	เป็นปัญหาน้อย
2	หมายความว่า	เป็นปัญหาน้อยที่สุด

1. หมายความว่า ไม่เป็นปัญหา
- แบบสอบถามนี้ครอบคลุมงานบริหารวิชาการ 9 ด้าน คือ
1. งานทะเบียนและสถิติ
 2. งานวัดผลและประเมินผล
 3. งานห้องสมุด
 4. งานเทคโนโลยีทางการศึกษา
 5. งานแนะแนว
 6. งานวิจัยและพัฒนาหลักสูตร
 7. งานนิเทศการศึกษา
 8. งานนักศึกษาฝึกสอน
 9. งานบริการทางวิชาการ

การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ จากเอกสาร วารสาร หนังสือ และผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ และปัญหาการบริหารงานวิชาการ ให้ครอบคลุมเนื้อหาของงานแต่ละด้านนำไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไข
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ แล้วนำข้อเสนอแนะมาประกอบการพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขร่างแบบสอบถาม แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาให้ความเห็นชอบ
4. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และรับคืนทางไปรษณีย์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้ค่าสถิติดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ใช้วิธีหาค่าความถี่ ร้อยละ

ตอนที่ 2 ใช้วิธีหาค่าความถี่ ร้อยละ

ตอนที่ 3 ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบความเรียง

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้จะเสนอโดยแบ่งเป็น 5 บทคือ

บทที่ 1 บทนำ กล่าวถึงความจำเป็นและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัย คำจำกัดความในการวิจัย ประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

บทที่ 2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง กล่าวถึง การบริหาร การบริหารการศึกษา การบริหารงานวิทยาลัยนาฏศิลป์ การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัย ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยนาฏศิลป์

บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัยประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย